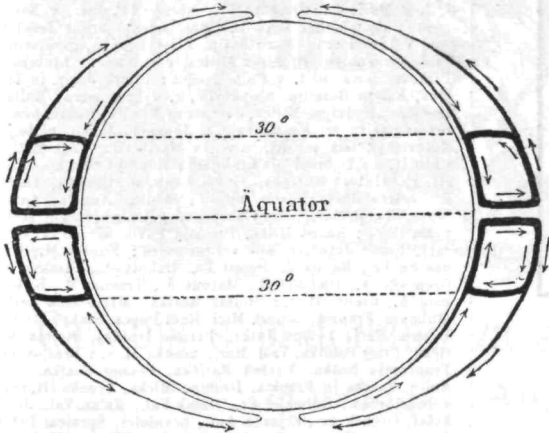

proti ravniku čim dalje bolj mirna in se v pasu tišine pridružita navpičnemu toku, v katerem se močno razgreti in soparni ter vsled tega lahki zrak vedno vzdigava na kvišku ter se v višavah odtaka proti severu in jugu kot že prej označeni dvojni antipasat. Ker navpičnega zračnega toka ne imenujemo vetra, pravimo, da je v tem pasu vedna tišina ali brezvetrije. Ta pas je bil od nekdaj pravi strah mornarjem, kateri so vozili z jadrovkami. Protipasata se v višavah kmalu ohladita in njun vodeni hlap se začne zgoščevati (kondenzovati); vsled tega sta čim dalje težja in ob 30° pritiskata že siloma k tlem ter povzročata že poprej omenjeni visoki zračni tlak. To pospešuje tudi ta okoliščina, da so zračni toki tem ožji, čim bolj se oddaljujejo od ravnika.

št. 5.

V vročih krajih je toraj zrak v vednem kroženju: ob ravniku gre navzgor, potlej proti tečajema kot ravnikiški (ekvatorski) tok, ob 30° se spušča navzdol, potlej pa gre zopet kot tečajni (polarni) tok proti ravniku, kakor nam kaže slika, št. 5, v debelejših črtah s puščicami. Poprejšnji učenjaki, ki so opazovali vremenske spremembe (meteorelogi), so trdili, da nekoliko ravnikovega toka gre še dalje proti tečajema in n. pr. v severnem „zmernem pasu“ prihaja kot jugozahodnik ter se pri tleh zopet vrača kot severovzhodnik proti ravniku, kar tudi še kaže naša slika. Vendar novejši meteorelogi zanika-

vajo to in drugače razlagajo naše vetrove.

Da sta res v vročih krajih taka vetra, tega ni treba dokazovati, ker ju tamošnji ljudje vsi poznajo, ter sta bila od nekdaj zelo ugodna za morsko vožnjo, kar jima je tudi naklonilo ime. Pač pa je treba šele dokazati, da sta v višavah nasprotna pasata. To pa dokazuje dim iz visokih vulkanov, premikanje oblakov v zgornjih višavah, zanašanje pepela iz jugozahodnih vulkanov, opazovanje na najvišjih gorah; ob vrhu Tenerifa (na Kanarskih otokih) n. pr. je jugozahodnik, pri Sv. križu (v Santakrucu) ob morski obali pa pihlja severovzhodnik.

Dostaviti nam je še to, da se pas severovzhodnega pasata pomakne poleti do 40° severne širine, ker se navpično sijanje poletnega solnca pomakne proti severu; po zimi pa zopet zgine ta pasat mej 30° in 40° (severne širine) in mesto njega zavлада jugozahodni protipasat. Ta pas se imenuje subtropski (polvroči) pas; unstran proti severju so pa le nestalni vetrovi. Slično, toda v obratnem smislu se godi na južni poluti. Toraj si lastijo vse zemeljsko površje četerni vetrovi: nestalni (spremenljivi), stalni, menjajoči se subtropski, v srednjem pasu pa je tišina.

Poznavanje vetrov je zato tako imenitno, ker se po njih ravna vreme, po vremenu pa rodovitnost zemlje ali puščava. (Zakaj ni treba v krajih pasatnega vetra niti paziti na barometer ali na „vremenskega preroka“ — petelina na zvoniku ali na strehi?)

Pregovori, izreki in pametnice.

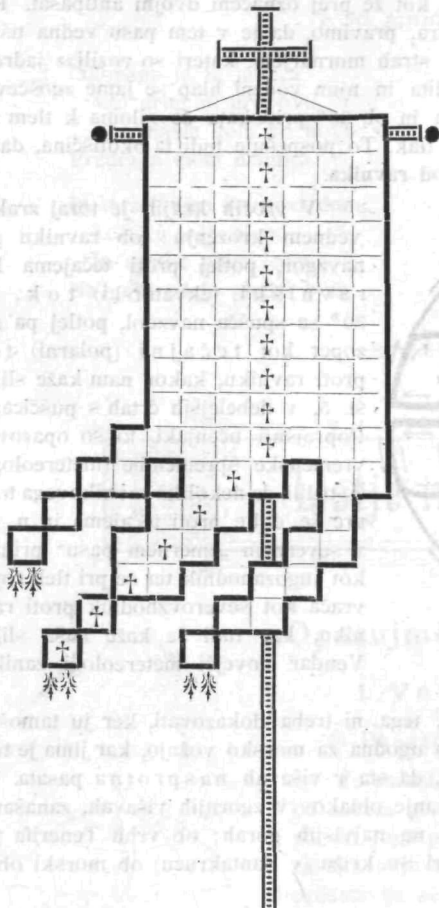
(Zapisa A. K. Sežun-ov.)

17. Bog še nikoli ni zamudil ničesar. 18. Pravo življenje potrebuje veliko dobrih nauk. 19. Ves svet naj temu navdušen častita, Komur ničesar vest ne očita. 20. Svetilka sveti drugim, sebi ne.	21. Kdo tega ne vé, da le na polna drevesa leti kamenje? 22. Krčmarju denar pokaži, Najbolj ga to razdraži. 23. Bogatin le nase misli, Najbolj mu denar je v čisli. 24. Denar, sveta vladar? Nikdar! Bog je bil in bo vsigdar.

(Dalje prih.)

Naloga.

(Priobčil Cid Em Nafr.)

Kaj vam pové s križici zaznamovana vrsta od zgoraj nizdolu, ako te-le zloge: ba, bar, bo, bor, ca, či, ček, da, dar, de, de, e, go, i, i, ja, kelj, kranj, li, li, lja, lja, lja, lo, lu, ma, mi, mon, mrav, ne, ol, par, ri, sa, sko, ta, te, van, ver, zor — zložite v besede ter jih napišete v vodoravne vrste bandera?

Besede naj značijo: 1. žuželko, 2. dan v tednu, 3. žensko ime, 4. štajersko mesto, 5. del živalske noge, 6. škodljivega hrošča, 7. otroško ime, 8. izraelskega kralja, 9. malo ladijo, 10. avstrijsko kronovino, 11. živinsko kladjo, 12. vojaško stanišče (v vojskinem času), 13. posodo, 14. trščico, 15. začetek jutra, 16. pijačo.

(Rešitev naloge in imena rešilcev v prih. listu.)

Rešitev rebusa v 3. številki:

Stori le, kar te pamet uči,
Pa se ne zmeni za druge ljudi.

Prav so rešili: Rihterski Just, Majaron Minka in Helca, gojenke v uršul. zavodu; Sestan Vekoslav, Bolé Leopold, gimnazijca; Hafner Miroslava, učenka; Pavlina Rusova, učitelj. kandid. v Ljubljani; Pirc Ciril in Stana; Zupanc Ernst, prvošolec, Merčan Ant., drugošolec; Lušin Ivanka, učenka I. r. mešč. šole; Zupančič Urška, učenka V. razr. uršul. šole v Ljubljani; Stegenšek Anica, Tribnik Ljubica, Jandl Slavka, Ježovnik Zvonimira, učit. kandid. I. 1. v Mariboru; Gregorc Fr., učenec IV. razr. v Novem mestu; Šlamberger Inka in Nuša, učenki Franc Jožefove šole v Ljutomeru; Marn Josip, Fišer Branko, gimnazijca, Prosenec Fanika, Prosenec Milica, učit. kand. v Ljubljani; Pirkovič Roza, učit. v Polh. gradu; Pihlar Josip, in Trezika, Kapun Rozalija, učenke IV. r. v Ljutomeru; Kaliger Leonora, Hedviga, Milica, Justina in Mimica, naduč. hčerke pri sv. Križu pri Kostanjevici; Zupančič Janko, učitelj v Kolovratu; Rakovec Al., učen. v Mariboru; Rant Matija, nadučit. na Dobravi pri Ljubljani; Ruprecht Stanko, učen. III. r. Hubert Ruprecht, Golob Josip, tretješolca, Tancig E., četrtošolec v Novem mestu; Medica Angela, Lavrič Slava, Kozol Mar., Zenovih Ema, gojenke čč. šol. sester v Mariboru; Karba Milka, Puconja Pavla, učenki IV. dekl. razr. Franc Jožefove šole v Ljutomeru; Zuntar M., Kronovšek Fr., Rojnik J., Sporn R., Dobnik A., Plaskan V., Orehovec A., Omladič B., Marout A., Travnar M., Kukenberg A., učenki II. r.; Rojnik Rezika, Miklovlžina Zefka, Muhovec Franica, Rojnik Mici, Rudl Pepca, Štakne Micica, Dobnik Mari, Lešnik Julka, Prislav Ivanica, Rojnik Marička, Cizej Polidka, Vašl Mar., učenke II. r. v Braslovčah; Praprotnik Nežka, Vovšek Marička, Fekner Rozika, Čulč Anica, Lizika in Franica, Drobinc Mica, učenke III. razr. v Braslovčah; Goltmajer Fr., Oblak Val., Kalan Val., Jurca Jožef, Orehek Iv., Erjavec Ant., prvošolci, Šprajcar Peter, drugošol. v Kranju; Pavlin Ciril, učen. IV. r. na II. mestni šoli v Ljubljani; Rössner Amal., učenka III. r. in Rössner Viljem, pekovski učenec v Braslovčah; Klemenčič Janez, Jelenc Celestin, Dolencec Janez, Hacin Janez, drugošolci, Ribnikar Mih., prvošolec v Kranju; Brumen Mar., Ranter Ter., Kozina Adolfinca, učenke IV. razr. v Ljutomeru; Jarc Minka, Rojnik Lizika, Grah Micica, Vodlak Jozefa, Hribnik Anka, Omladič Jera, Kolšeč Franja, Krašovec Ana, Turnšek Mica, Šketa Rezi, Citinšek Rozika, učenke II. r. v Braslovčah; Adamič Mar., Zupančič Mici, Črne Minka, Klemenc Milka, učenke III. razr. mešč. šole v Ljubljani; Marinko Francisek, dijak v Novem mestu; Pavšič Alojzij, učenec V. r. v Idriji; Gartner Dragotina in Klemenec Mar., učenki III. r. v Planini; Goriak Vekoslava, Pečar Dragica in Kmecl Marica v zavodu čč. šol. sester v Mariboru; Kopitar Matej, Logar Radivoj, Čmok Gustav, Pirc Vekoslav, Štular Davorin, Otočan France, sedmošolci v Ljubljani; Kragl Viktor, dij. v Trzinu; Milavec Marija in Franica, učenki III. r. v Planini; Piere Emil, učenec IV. razr. na vadišnici v Ljubljani; Hladnik Fr., učenec V. r. v Idriji; Druškovič Andrej, učenec IV. r. na vadišnici v Ljubljani; Žizek Branko, dij. v Celju; Zore Rudolf, učenec IV. razr. na vadišnici v Ljubljani; Trojnik Marija, učenka okoliščine šole v Radgoni; Baš Otokar, gimn. v Celju; Vitko Štefan, učenec v Podgorju pri Slov. Gradu; Turk Karla, Ruppnik Ivanka, Likar Vincencija, cerkv. pevke v Idriji; Krašovec Bogumil, prvošolec v Celju; Gril Jože, učenec III. razr. v Št. Ilju pri Gradcih; Potočnik Jozefa, Savinšek Zofija, Rosce Lojzika, Zgradišnik Rudolf in Fab Janez, učenici v Nov. Štifti pri Gor. Gradu; Šalberger Adolf, drugošolec v Kranju; Korošek Trezika, učenka v Zrečah; Novak Julija, učenke VII. r. v Senožečah; Petovar Angela, Štekli Avg., Omulec Jelca, Grazer Adelgunda in Vavpotič Trez., učen. III. r. 2. odd. v Ormožu; Porekar Ant., nadučit., Valentinčič Julijana, učit. in Majcen Jozefina, učenka na Hamu pri Ormožu; Končina Dragotina, Rant Lavoslava, Sortory Hermina, gojenke Lichtenturnovega zavoda v Ljubljani; Petrovec Ciril, učenec v Čemšeniku.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje družstvo „Pripravniški dom“. — Urejuje Ant. Kržiš. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.